

“ SERAMİKTE KÜBİZMİN ÖNCÜLERİNDEN: CHRISTY KEENEY “

Öğr. Gör. Deniz Onur ERMAN *

ÖZET

20. yüzyıl başlarında, temsile dayalı klasik sanat anlayışından uzaklaşarak, Fransız Post Empresyonist ressam Paul Cezanne'nin form yönünden yaptığı çalışmalarla temellendirildiği düşünülen yeni bir sanat akımı Kübizm adıyla hayatımıza girmiştir. Sanatın her alanında uygulama alanı bulan bu akım, seramik alanında da pek çok sanatçı tarafından ilgiyle karşılanmıştır. İrlanda'lı çağdaş seramik sanatçısı Christy Keeney özgün form ve kompozisyon çalışmaları ile akımın önemli temsilcilerinden biri olarak kabul edilmektedir. Keeney'nin İrlanda'da başlayan ve Londra'da şekillenen profesyonel sanat hayatında kubist anlayışta ürettiği seramik eserlerinin etkisi büyüktür. Figüratif seramik eserleriyle kubist etkiler yansıtan ender sanatçılardan biri olarak Keeney'nin eserlerinin yenilik ve özgünlük arayışında olan sanatçılar için yeni bir dil oluşturacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Christy Keeney, kubizm, figüratif seramik.

* Gazi Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi, Ankara/TÜRKİYE

GİRİŞ

20. Yüzyıl başlarında, temsile dayalı klasik sanat anlayışından uzaklaşarak, Fransız Post Empresyonist ressam Paul Cezanne'ın form yönünden yaptığı çalışmalarla temellendirildiği düşünülen yeni bir sanat akımı hayatımıza girmiştir. Bu akım Kübizm adını alır. Kübistler en yalın ifadeyle, yapıtlarında özün, değişmeyen resmini bulmaya çalışmışlardır. Onlar, konunun yalnız görünen yönünü değil, asıl görünmeyen yönlerini gösterebilmek için eşyanın üç boyutunu da çizme uğraşı vermişler, bunun için de geleneksel tek bakış noktasını kırmaya çalışmışlardır "Ana Britanica (1994)". Geleneksel doğacı görüşü reddeden ve eşzamanlı bir anlatımı benimseyen bu hareket; nesnenin izleyicinin gözünde bütünü oluşturan düzlemler meydana getirmekte ve bu tür yapıtlar ortaya koymaktadır. Kübistler nesnelerin geometrik yapılarına ve görüntülerine önem vermişlerdir. Bu açıdan kübizm için, doğanın yepyeni bir bakış açısıyla yorumlanmasıdır denilebilir "Elgün (1999)".

Kübist akım, başta resim sanatı olmak üzere zamanla heykelden, mimariye, edebiyattan, moda, ürün tasarımından dekorasyona kadar sanat ve tasarım alanlarını etkisi altına alır ve büyük bir devrim niteliği taşır. Bir anlamda 'akım' realitesine aykırı düşen ve her şeyi geometrik şekil içinde görmeye çalışan Kübizm, edebiyat alanında gramerin yıkımı, ilginç noktalama işaretlerinin kullanımı ile özellikle şairler tarafından denir. Mimaride kübizmin etkileri yapıların formlarında ve boşlukların kullanımında dikkat çeker. Çek kübist mimari örneklerinde de akımın ilginç uygulamaları karşımıza çıkmaktadır. Sahne sanatlarında kübist izlere sahne ve dekor tasarımlarında rastlanılmakta, endüstriyel ürün tasarımlarında kübizm etkili ürünler tasarlanılmaktadır. Tekstil ve modadan, dekorasyona, Kavramsal sanat uygulamalarından grafik tasarımında kullanılan tipografik elemanlara kadar kübizm sanat ve tasarım alanlarında kendine geniş bir yer bulmuştur (Resim 1,2,3,4).

Resim 1 "Üç Müzisyenler" (http://www.artquotes.net/masters/picasso/pablo_musicians1921.htm)

Resim 2 Kübist Koltuk. Prag Ulusal Galerisi. Çek Cumhuriyeti. (Kişisel fotoğraf arşivi)

Resim 3 "Öpücük" Constantin Brancusi (<http://www.actingoutpolitics.com/konstantin-brancusi-sculptural-series/>)

Resim 4 Kübist mimariden bir örnek. Neklanovala, Prag, Çek Cumhuriyeti. (<http://www.essential-architecture.com/IMAGES2/style1.jpg>)

Sanatın her alanında uygulama alanı bulan Kübizm akımı, seramik alanında da kimi sanatçılar tarafından ilgiyle karşılanmıştır. Görünenin, algılananın, çok boyutluluğun ve malzemenin sınırlarını zorlamak bazı seramik sanatçılarında yepyeni bir pencere açmıştır. Bu anlayışta eserler üreterek, kendilerini ifade etme yolları aramışlardır. Bu isimler arasında günümüz çağdaş seramik sanatçılarından İrlandalı seramik sanatçısı Christy Keeney özgün form ve kompozisyon çalışmaları ile önemli bir yere sahiptir.

CHRISTY KEENEY VE SANATI

1949 Donegal doğumlu olan Christy Keeney'nin sanatla tanışması anavatanı İrlanda'da olmuştur. Müzik, resim, fotoğraf ve özellikle de seramik, sanatçının hayatında önemli bir yere sahiptir. Keeney, 12 yaşındayken müziğe ilgi duymaya başlar, o zamanlar İrlanda'da, Batı Donegal'da, Kelt dilinin konuşulduğu bir bölgede üç hafta geçirir. Orada İrlanda'nın yerel, geleneksel müziği ile tanışır ve buna hayran kalır. Keman çalmaya başlaması bu döneme denk gelmektedir. Sanatçı resimle tanışmasını şu sözlerle anlatmaktadır; "Kendimi bildim bileli resimle iç içe oldum. 14 yaşlarındayken annem beni bir sanat kursuna gönderdi. Orada öğrendiğim ilk şey perspektifin önemidir. Sanırım bugün perspektifin hala en önemli elemanlardan biri olduğunu söyleyebilirim." Resim, gerek ileride yapacağı figüratif seramik çalışmalarında olsun, gerekse son dönemlerde ağırlık verdiği soyut çalışmalarında olsun Keeney'nin sanat hayatında her zaman önemli bir yer tutmuştur.

İrlanda'da geçen ilk gençlik yıllarında Keeney, okuldaki hocasının da teşviği ile sanata, özellikle de seramiğe yönelir. Sanatçı, kille tanışmasını şu sözlerle anlatmaktadır; "Seramikle ilk tanışmam oldukça yetenekli bir seramikçi olan okuldaki hocam Tom Agnew ile başladı. O bana kilin bütün özelliklerini ve dahası kilin dilinden anlamayı öğretti. Kili nasıl şekillendireceğimi, onu zorlamadan kilin dilinden nasıl anlayabileceğimi anlattı. Kile, onun istemediği bir şeyi zorla yaptıramayacağımı ondan öğrendim." 1980'lerin başında Limerick'e taşınır ve eğitimine Limerick Sanat Koleji'nde devam eder. Keeney, burada özellikle torna ile şekillendirme üzerine çalışmakta, aynı zamanda desen ve resim ile uğraşmakta ve eş zamanlı olarak keman çalmaktadır. Keeney, çevresindeki insanları gözlemlemeye her zaman ilgi duymuştur. Bununla ilgili fikirlerini şöyle dile getirmektedir; "Çocukluğumda küçük bir çevrede Katolik olarak yetiştirildiğim için hiçbir zaman dünyayı gerçekten anlayabildiğimi hissetmedim. Sanırım insan korku ve suçlulukla yetiştirilince kendini tanıyabilmek için başkalarını incelemeye başlıyor. Belki de başkalarının düşüncelerine girerek böylelikle kendimi daha iyi anlayabileceğimi düşünüyordum. Bu da beni insanları gözlemlemeye itti." Bu dönemde Keeney fotoğrafla da ilgilenmeye başlar. Fotoğrafı, seramik çalışmaları için kullanacağı sayısız görsel materyalleri biriktirmesine yarayan bir araç olarak kullanır. Yaşadığı yerdeki yerel halkın günlük yaşamından, günlük uğraşlarından, publardaki, marketlerdeki, sokaklardaki insanların doğal yüz ve vücut hareketlerinden esinlenerek anlık görüntülerini fotoğraflar ve büyük bir koleksiyon oluşturur. Çektiği çoğu fotoğraf, Limerick'de yaşayan yerel halktan oluşmaktadır. Her haftasonu pazar yerine gider ve ilginç yüzleri ve karakterleri fotoğraflayarak arşivine ekler. Sanatçı, insanların kamerasına

5

poz vermesini istememekte, doğal hallerini kaybetmeden vücut ve yüz hareketlerini yakalamaya çalışmaktadır. Keeney, daha sonra arşivinden seçtiği yüzleri kil ile hayata geçirmeye başlar.

Doğal insan mimiklerini ve vücut hareketlerini seramiğe aktarır. Keeney'nin mezuniyet sergisinde büyük beğeni toplayan çalışmaları kendi gözlem, deneyim ve günlük hayattan seçtiği anlık insan görüntüleri ile oluşturduğu birikiminden doğmuştur. "Limerick'ten İki Çocuk" isimli çalışması bunun güzel örneklerindedir (Görüntü: 5).

Sanatçının bu tür çalışmalarında figürlerin yüz ifadeleri ön plandadır. İnce detaylar, gerçekçilik ve üç boyutluluk hakimdir. Daha ileri dönemlerde

6

7

8

Resim 5 "Limerick'den İki Çocuk" H=38cm, 1984. (Gregory, Ian: "Real People" Ceramic Review 178, p:17, U.K., 1999)

Resim 6,7,8: Christy Keeney'e ait figüratif seramik çalışmalardan örnekler. (Sanatçının kişisel fotoğraf arşivi)

benzer anlayışta yaptığı figüratif çalışmaların da özellikle yaşlı insan figürlerin yüz ifadeleri ve figürlerin giysilerinin kumaş, kemer, düğme gibi detayları dikkat çeker. (Resim: 6,7,8)

Mezuniyet sonrası kısa bir süre 'Connemara Pottery' isimli turistik üretim yapan bir atölyede torna ile çömlek şekillendiren Keeney'nin seri-üretim fikri pek ilgisini çekmez sanat yapınının tek, özel ve eşsiz olması gerektiğini düşünür. Bu dönemde bir yandan kendi özgün seramik çalışmaları için zaman yaratmaya çalışmaktadır. Aynı dönemde keman çalışmalarını da sürdürmekte ve yerel bir pub da haftanın belli günleri müzik yapmaktadır. Bu karışık dönem 1985'de Keeney'in Royal College of Art'ta Master eğitimine kabul edilmesine kadar devam eder.

İrlanda'dan Londra'ya gelmek ve burada en önemli sanat okullarından birine kabul edilmek onun için yepyeni bir dönemin başlangıcı olmuştur. Londra'daki yeni hayatı kimi zaman yıldırıcı ve zorlayıcı, kimi zaman da cesaretlendirici olmuştur "Gregory(1999)". İrlanda'nın

güvenli ve izole ufak bir kasabasından Londra'nın kalabalık, koşturmalı ortamına gelmek ilk zamanlarda Keeney için kolay olmamıştır. Sanatçı hayatının bu geçiş döneminden şu sözlerle bahseder; "Londra'nın keşmekeşine gelince ilk zamanlar büyük bir kültür şoku yaşadım. Royal Kolej'deki ilk senemde kendimi nereye koyacağımı bilemedim. Yepyeni bir dünyanın ortasındaydım. İnsanlar arkadaş canlısı değillerdi, niye olsunlar ki? On iki milyon kişiden biriydim sadece. Böyle bir ortamda arkadaşlar edinmeyi ve güvenmeyi öğrendim. Bir süre sonra yeni insanlar girdi hayatıma. Hala hayatımda olan bu önemli insanlar zamanla en yakın dostlarım oldular. Royal Kolej'den sonra eserlerim daha çok gelişti. Bunun nedeni okul ortamında kendimi ifade ederken biraz daha gergin olmamdı. O dönemde kolejde pek çok iç değişimler yaşanıyordu. Yeni bir yönetim vardı ve eğitim sisteminde varolan bazı şeylerden vazgeçiliyor ve yeni yapılanmalar oluşuyordu. Bütün bunlar ortamı oldukça korkutucu ve gergin bir hale getiriyordu. Eserlerimde kendimi istediğim kadar rahat ifade edemiyordum. Bu nedenlerle yapmak istediğim tek şey, Master derecemi almak için kendimi toparlayıp, konsantre olup buna odaklanmaktı. Master bittikten sonra bütün bunları ortaya çıkarabilmek için artık özgürdüm." 80'lerin sonlarında döneme hakim olmaya başlayan ve her alanda karşımıza çıkan 'popüler kültür çılgınlığı' Londra'da ve Royal College of Art'da da kendini göstermiştir. Keeney için bu akım ve okuldaki köklü değişimler huzursuz edici olmuştur. Keeney, Londra'yı ve bu şehrin sanatına etkilerini şu sözlerle dile getirmektedir; "Londra öyle bir yer ki, dini zorlamaların ve dayatmaların olmadığı aksine size kendinizi daha çok düşünmek için cesaretlendiren bir yer. Kendinizi düşünmek ve tanımak pek kolay değildir, ben hala bunun üzerinde çalışıyorum. İngiltere'de yaşamak dünyayı daha net görmemi sağladı." Keeney'nin gelişimine Royal Kolej'de Master döneminde tanıştığı hocası Eduardo Paolozzi'nin büyük katkıları olmuştur. Aynı dönemde pek çok yetenekli seramikçiyle beraber aynı ortamı solumak da ona zengin tecrübeler kazandırır. Keeney'nin eserlerinin gelişiminde Anthony Caro, Francis Bacon, Alberto Giacometti, Henry Moore, David Smith gibi isimler aydınlatıcı izlenimler yaratmıştır.

Keeney, Master eğitimi sonrasında Londra'da kalmaya ve seramik hayatını burada sürdürmeye karar verir. Royal Kolej'de edindiği tecrübelerinin, birikimlerinin ve etkilenimlerinin ışığında kendini daha rahat ifade edebileceği eserler üretme sürecine girer. Bu, sanatçının kendini

Resim 9,10,11: Christy Keeney'e ait seramik büst çalışmaları, h=53cm,1995, h=40cm 1999, h=37cm 1999. (Gregory, Ian: "Real People" Ceramic Review 178, p:16-17, U.K., 1999)

daha iyi tanıyıp ne istediğine karar verdiği, kendini geliştirdiği, sanat çevrelerince tanınmaya başladığı profesyonel sanat hayatını temellendiren önemli bir dönemdir. 1980'lerin sonları Keeney için yeni arayışların başladığı bir dönem olur. O zamana dek fotoğraflardan biriktirdiği imajlardan çalışan sanatçı artık zihninden geçenleri yapmaya karar verir. Bu bir anlamda detayların yerini çamurun kendi imkanlarının aldığı bir dönemi de başlatır. Keeney'nin çalışmalarının üç boyutluluktan, ince detaylardan, kontrollülükten ve fotoğrafik gerçeklikten sıyrılmaya başladığı ve daha yüzeysel, iki boyutlu hale geldiği, kilin imkanlarından daha fazla yararlandığı, dokusal zenginliklerin ortaya çıktığı dikkat çekmektedir. Bu dönemde sanatçının yeni yollar aradığı, modellemede daha özgür yaklaşımlar geliştirdiği gözlenmektedir. Keeney'nin büst formları yarı resimsel, yarı heykelsi bir hal almaya başlar. Büstün ifadesi, duygusu, kilin yüzeyinde oluşan dokusal zenginliklerle, renklerle bütünleşmeye başlar. Detaylar azalır, yerini anlık duygulanımlardan çıkan çizgisel izlere bırakır. Gerçek insan ölçülerinin dışına çıkıp, biçim bozmalar ile kendi yaratım serüvenini ortaya koyar ve kubizm etkilerinin sinyallerini verir. Büst ve portre çalışmalarını yaparken alçı kalıplardan faydalanır. Kalın katmanlar halinde sürülen astarlar, zengin dokular, ince resimsel çizgiler dikkat çekicidir "Gregory (1999)". (*Resim: 9,10,11*).

Artık Keeney'nin çalışmalarını bilen ve özellikle de portre heykellerini ve figüratif eserlerini takip eden bir sanat eseri alıcısı kitle oluşmaktadır. Bu dönemde çeşitli galerilerde sergilere katılır, kendi kişisel sergilerini açar, kimi önemli sanat derneklerine ve etkinliklerine kabul edilir. 1986 senesinde sanatçının figüratif büst çalışmalarından 5 tanesi Sir Eduardo Paolozzi, 1988'de bir çalışması HRH Galler Prensi, 1993'de büst formlarından bir diğeri Rt. Hon John Butcher MP tarafından ve 1997 senesinde sanatçının 12 adet figür çalışması İrlanda Gazetesi tarafından özel koleksiyonlara dahil edilir "<http://christykeeney.co.uk/christy-keeney-exhibitions/> (2011)". Sanatçının erken dönem çalışmaları ince ve detaylı gözlemlerin sonuçlarını yansıtmaktadır. İlk çalışmalarında portre ve bedenlerde ten ile kumaşın renksel ve dokusal farklılıkları son derece ayrıntılı ve gerçekçi bir üslupla verilmektedir. Kumaşın cinsi, kemerin derisi, gömleğin kıvrımları büyük bir kontrol ve disiplini yansıtır niteliktedir. Daha sonraki çalışmalarında ise sanatçının daha sınırsız, daha serbest oluşu dikkat çeker. Mat yüzeyler, ayrıntıların kaybolup ifadenin ön plana çıkması, gerçek beden ölçülerinin dışına çıkılması sanatçının daha da özgürleştiği bir dönem yaşadığını hissettirir.

2000'lere gelindiğinde Keeney'nin bütün gözlemlerinin, yaşantılarının, birikimlerinin ve önceki çalışmalarının kübist etkili formlarda ve kompozisyonlarda birleştiği görülmektedir. Kübizmin, Keeney'nin eserlerine yansımaları aslında bir tesadüf değildir. Sanatçı konuyla ilgili şunları söyler; "14 yaşlarındayken Dublin'de Belediye Galerisi'nde bir sergi vardı. Hayatımda ilk defa bir sanat galerisine gitmişim. Fransız asıllı Amerikalı sanatçı Arman'a ait dilimlere ayrılmış bir keman vardı. Ondan çok etkilenmiş ve "işte heykel budur" diye düşünmüştüm." Keeney için kübizm; heykel ve resimi bir araya getiren bir yaklaşımdır. Objelerin 360 derece boyutlandırılıyor ve algılanıyor olması bu yaklaşımı heyecan verici kılar. Sanatçı bu dönemde yaptığı kübist çalışmalarını şu sözlerle anlatır; "Yeni çalışmalarım, o zamana kadar geliştirdiğim temalar, insanlar ve çevremdeki eşyaların bir araya gelmesi şeklinde oluştu. Ve Müzisyenler

Resim 12,13,14,15: Christy Keeney'e ait figüratif seramik çalışmalardan örnekler. (Sanatçının kişisel fotoğraf arşivi)

serisi ortaya çıktı. Her bir karakter ve ona ait keman, gitar gibi müzik aletleri şekillendi. Objeler, hayvanlar ya da insanlar sürekli iletişim halinde olduğumuz ve aslında bizim kim olduğumuzu belirleyen anlamlar taşıyordu. At, binicisinin karakterinin devamı olarak, keman da müzisyenin ayrılmaz bir parçası olarak şekillendi.” (Resim: 12,13,14,15).

Keeney, kübist seramik figürleri hakkında şunları söyler; “1980’lerin başlarında, henüz öğrenciyken Tate Galeri’de Picasso’nun bir retrospektif sergisini izlemiştim ve etkilenimlerimin çoğu o sergide gördüğüm eserlerden geliyor. Özellikle de küçük karton parçalardan kesme yapıştırma kolajlar ve yüzeylerden oluşan figüratif heykeller beni çok etkilemişti. Bu basit iki boyutlu parçalar bana büyük olanakların olduğu yepyeni bir dünyanın kapılarını açtı. Bu çalışmalarda gördüğüm iki boyutluluğun ve üç boyutluluğun beraber kullanılması fikri çok ilgimi çekti “Gosset (2010)”. Keeney’nin diğer bir etkilenimi de, Eduardo Paolozzi’nin heykellerini nasıl inşa ettiği ile ilgilidir. Paolozzi kolajlar biçiminde çalışır. Bitmiş heykelini farklı parçalara ayırır ve parçaları tekrar bir araya getirir. Böylelikle yeni ve bambaşka bir yapı oluşturur. Keeney kendi yapıtlarında da benzer bir görüşle çalışmaya ve yapıları oluşturmaya başlar. Kil ile önce yüzeyler oluşturur. Bunları üst üste farklı biçimlerde yerleştirerek ana yapıyı ve sonra da figürleri ve yan elemanları oluşturur. Ortaya çıkan kompozisyonlarda günlük insan görüntülerine, gündelik obje ve eşyalara, bazen boğa, at gibi hayvanlara, bitkilere, müzisyenlere yer verir. Kullandığı boğa ve at figürleri erkeklik gücünü temsil eder. Sıklıkla karşılaşılan keman

Resim 16,17: Christy Keeney'e ait seramik portreler. (<http://www.lavitgallery.com/page67.htm>)

Resim 18,19: Eduardo Paolozzi'ye ait 'Michelangelo'nun David'i' ve 'Invention' isimli eserleri. (<http://www.johncoulthart.com/feuilleton/sculptural-collage-eduardo-paolozzi>)

ise çocukluğundan beri hayatında varolan kemanın ve müziğin bir yansımasıdır. Kullandığı mat renklerin arasında canlı renkler parlak. Sır kullanmaz, mat ve doğal astarlar kullanarak eserlerini renklendirir. Figürlerin ifadeleri donuktur. Resimsel çizgiler, yüzeylerden oluşan katmanlara boyut kazandırır “Gosset(2007)”. Keeney, çatlamalara karşı oldukça dirençli olan ince şamotlu karışım bir kil kullandığından söz eder. Yüzey üzerine beyaz pişme renkli düşük derecede olgunlaşan bir astar uygular. Renkli astarlar ve renklendirici oksit ve boyalarla eserlerini renklendirir. Eserlerini farklı pişirim derecelerinde fırınlar. Sanatçının 80’lerde yaptığı kontrollü ve ayrıntıcı figürleri, 90’larda yaptığı büstlerindeki serbestlik ve özgürlükle harmanlanarak konuya daha zengin, özgür ve daha renkli kübist seramik formlar olarak karşımıza çıkar. Bu dönemde sanatçının portre ve büst çalışmalarında da önceki tavrından farklı olarak kübist etkilenimler dikkat çekmektedir. Yüz ve göğüste geometrik bölüntüler büyük usta Eduardo Paolozzi’nin ‘Michelangelo’nun David’i ve ‘Buluş (invention)’ isimli eserlerine birer gönderme gibidir (*Resim:16,17,18,19*). Sanatçıya nereden veya kimlerden ilham aldığı sorulduğunda şöyle cevap verir; “Benim ilhamım şimdiye kadar gördüğüm ya da deneyimlediğim insanlardan kaynaklanıyor. Genellikle pek de önemli olmayan kimi gözlemlerim kafamda bir kıvılcım çaktırılabiliyor. Arabamı tamir ederken motorun bir parçasına bakıyorum ve bu görüntü bir sonraki eserim için bana bir fikir verebiliyor. Sevebileceğim bir form arıyor gözlerim ve sonra bunu figürlerimle birleştirip yeni eserlere dönüştürüyorum” “Gosset (2010)”.

SONUÇ

Günümüze gelindiğinde Keeney, İngiltere ve Londra’daki sanat ortamlarında kendine hatırı sayılır bir yer edindikten sonra ani bir kararla doğduğu yer olan İrlanda’ya dönmeye, sanatını ve aile hayatını orada devam ettirmeye karar verir. İngiltere’de çok sayıda galeriyle bağlantısı bulunan ve sanat çevrelerince aranan sanatçı, yenilikleri takip edebilecek ve kendi değişimlerini duyurabilecek kadar sanatın merkezine yakın ama doğal güzelliklerle, güven ve huzur ortamında kendi içine dönüp sanatına odaklanabilecek kadar da metropol hayatından uzak bir yol çizer. İrlanda’daki yeni yaşam alanında sahile yakın bir ev ve atölyeye sahip olan Keeney, seramik, resim ve müzik ile içiçe çalışmalarını sürdürmektedir. Keeney’nin İrlanda’da başlayan ve Londra’da biçimlenerek süren profesyonel sanat hayatında kübist anlayışta ürettiği seramik eserlerinin yeri ve etkisi büyüktür. Kübist anlayışta ürettiği figüratif seramik eserleriyle Keeney, yeni bir anlatım dili oluşturmuştur. Sanatçının eserlerinin, yenilik ve özgünlük arayışında olan çağdaş sanat ortamına farklı bir soluk getirdiği düşünülmektedir.

KAYNAKLAR

Ana Britanica, (1994). *Ana Yayıncılık A.Ş. Encyclopedia Britannica Inc., İstanbul: 4. Basım, Cilt: 20, sf:178.*

Elgün, Tülay (2001). "Modernizm ve Bilimle Barışık Bir Sanat: Kübizm", *Türkiye'de Sanat Plastik Sanatlar Dergisi*, sayı: 41, sf:52, İstanbul.

Gosset, Sarah (2007). "Sublime Sculptures an Essence of the Past", *Ceramics: Art and Perception*, Issue: 68, USA.

Gosset, Sarah (2010). "Bringing it All Back Home". *Ceramic Review* 244, U.K.

Keeney, Christy, *Ceramic Sculptor*, 2011, <http://christykeeney.co.uk/christy-keeney-exhibitions> (erişim tarihi 19 Ağustos 2011)

Gregory, Ian (1999). "Real People", *Ceramic Review*, Issue: 178, U.K.

Lavit Gallery, *Lavit gallery Art Collection*, 2008, <http://www.lavitgallery.com/page67.htm> (erişim tarihi 04 Eylül 2011)

The Minimalist, *Artpropelled*, 2010, <http://artpropelled.tumblr.com/post/2388156175/the-artist-by-christy-keeney> (erişim tarihi 04 Eylül 2011)

The Oakwood Gallery, *Oakwoodceramics*, 2010, <http://www.oakwoodceramics.co.uk/Cat-Keeny1.htm> (erişim tarihi 04 Eylül 2011)

“CHRISTY KEENEY: A PIONEER OF CUBISM IN CERAMICS”

Lect. Deniz Onur ERMAN *

ABSTRACT

The early days of the 20th century has witnessed the introduction of a brand new art concept that is incited by the work of post-impressionist French painter Paul Cezanne. This approach will subsequently be called cubism. Cubism has also been accepted by some ceramic artists. One of the prominent artists in this era is contemporary ceramic artist Christy Keeney. As one of the rare cubist artists in ceramics, Keeney’s work is genuinely appealing. Keeney’s artistic career follows a continuum, starting in Ireland, continuing in London and currently back in Ireland. Cubic ceramic works make up a significant part of his portfolio. As one of the rare cubist artists in ceramics, Keeney’s work is genuinely appealing. We believe that studying his works may reveal new horizons to all artists who are in search of originality and innovation.

Keywords: *Christy Keeney, cubism, figurative ceramics.*

* Gazi University Fine Arts Faculty, Ankara/TURKEY

INTRODUCTION

The early days of the 20th century witnessed the introduction of a brand new art concept that was incited by the work of post-impressionist French painter Paul Cezanne. This approach would subsequently be called cubism. Cubists have focused on not only the visible aspect of objects, but the invisible parts as well. They have tried to picture their subjects in three dimensional forms. This revolutionary approach has had a huge impact on not only painting, but on every art form “Ana Britanica, (1994)”. This movement denied the traditional naturalistic view and employed a parallel description of objects through multiple planes which merged in the eye of the viewer. Cubists emphasized the geometric structure and appearance of objects. Therefore, cubism can be considered an entirely novel and unique interpretation of nature “Elgün,(1999)”.

Cubist movement affects not only painting, but many other art forms like sculpture, architecture, literature, fashion and industrial design. Cubism is actually in contrast with the reality of “movement” and sees everything in geometrical forms. In literature, Cubism becomes a favorite of poets who ignore grammar and use unusual punctuation marks. Cubist buildings make use of geometrical patterns both in forms and spaces. Through cubism, Czech architects have yielded many interesting buildings. As for performance arts, Cubist influences can be seen in stage and décor designs. Notable examples of Cubist industrial designs, decorative objects, and textiles are available. Even typographic elements that are used in graphic design have been made. Cubism has made its way into a wide spectrum of art and design forms, from fashion to conceptual art installations. (Figures 1,2,3,4)

Figure 1 “Three Musicians” by Pablo Picasso(http://www.artquotes.net/masters/picasso/pablo_musicians1921.htm)

Figure 2 An example of cubist chair. Prague National Gallery. (Author’s personal photo archive)

Figure3 “Kiss” by Constantin Brancusi(<http://www.actingoutpolitics.com/konstantin-brancusi-sculptural-series/>)

Figure4 An example of cubist architecture. Neklanova, Prague, Czech Republic. (<http://www.essential-architecture.com/IMAGES2/style1.jpg>)

Cubism has also been accepted by some ceramic artists. Already a 3-dimensional art form, ceramics has been a new frontier in moving beyond the boundaries of the visible, perceived, multi-dimensionality and material. One of the prominent artists in this era is contemporary ceramic artist Christy Keeney.

CHRISTY KEENEY AND HIS ART

Christy Keeney is born in 1949 in Donegal, Ireland. Music, painting, photography and particularly, ceramics have a special place in the artist's life. He became interested in playing music at the age of 12, after he spent 3 weeks in the Irish (Gaelic speaking) area in West Donegal, not far from where he was born. He experienced Irish traditional music there and fell in love with the music. After that experience he started to play the violin.

As for painting, "I have always painted as far back as I can remember and when I was about 14 my mother would send me to art classes in the town and I think the only thing I learned was the meaning of "perspective". I think today "perspective" is still a very important element in my work." the artist explains. Painting has always been an essential part of the artist's life, as reflected in his figurative ceramic works as well as his recent focus in abstract paintings.

He picked up on photography during his education at Limerick Art College. He used photography as a tool to collect images which he would use as reference material in his ceramic work. Most of the images were of local people around Limerick city. He would visit the farmers' market each weekend and find interesting characters to photograph.

With the encouragement of his teacher at school, Keeney gets involved in art and particularly ceramics. He describes his first acquaintance with clay as follows: "My first taste of ceramics simply began at college where I met a very highly skilled potter called Tom Agnew. Tom taught me to understand the clay and all its properties. How to go with the clay and not force it to do what it didn't want to do."

He moves to Limerick in the early Eighties, and continues his education at the Limerick Art College. He masters throwing while at the same time being drawn more towards sculpture. In the meantime, he never gave up design, painting and playing the violin. The artist has always been a keen observer: "I think my experience being brought up as a Catholic had a lot to do with the way my mind worked as a child. I never really felt I understood the world around me and I think this was because of all the distorted information I was taught as a Catholic. I think that when you are brought up in a state of fear and guilt you try and make sense of your environment and I think this is why I got so interested in observing "people". Maybe I was trying to get inside other people's heads so I could understand my own."

In these formative years he began to study the local people, both in pubs and market places, becoming fascinated by their faces and body language. Carrying a camera everywhere he went, he gathered a large collection of images as a resource to feed his growing ideas and the

5

need to express them in clay. Always sensitive to his subjects, Keeney tried to protect them from the embarrassment of posing for the camera by employing a simple technique of asking them all to wear a pair of round metal-framed glasses. This helped to put them at ease and they began to enjoy the situation, laughing, pulling faces and becoming involved in the game, preventing the usual self-conscious and stilted poses. Working directly from the photographs, he developed new forms. The culmination of his B.A. show was based on this street research and his relationship and experiences with ‘real people’. “Two Boys

6

7

8

Figure 5 “Two Boys From Limerick” H=38cm, 1984. (Gregory, Ian: “Real People” *Ceramic Review* 178, p:17, U.K., 1999)
 Figure 6,7,8: Examples of Christy Keeney’s figurative ceramic works (The artist’s personal photograph archive)

from Limerick” is a fine example of his works at the time “Gregory, (1999)”. (Figure 5)

These works emphasize the subjects’ facial expressions. Fine details, realism and three dimensionality are prominent. His later figurative works, especially those portraying older people are notable for the subtlety of facial expressions as well as the details in clothing like belts, buttons, and fabrics. (Figures 6,7,8)

After college Keeney worked as a thrower in a workshop called “Connemara Pottery”, producing touristic artefacts. He was not interested in mass production, thinking that an art work should be unique and specials. In the meantime, he was trying to find some time for his original ceramic works. He continued to play the violin, playing music at the local pub several days a week. This busy time lasts until his acceptance as a Master student to the Royal College of Art in 1985. Moving from Ireland to London and starting to work in one of the most prominent art schools marked the beginning of a new era for the artist. His new life in London was usually

exhaustive and intimidating while sometimes it was inspiring “Gregory, (1999)”.

Leaving the isolated and safe Irish town for the crowded and hustling streets of London was not easy for Keeney. The artist describes this transition as follows: “I move from here into the hustle and bustle of London which was a huge culture shock. My first year at the Royal College was a strange experience in so much that I didn’t know where I fitted in. I was in the middle of a world that was very new to me. People weren’t as friendly and why would they be, after all I was in a city of 12,000,000, people. I learned that making friends in such a place demanded more of me, I had to give more and eventually when I did make friends, they became the closest people I had ever known. They are still my friends today.”

Popular culture frenzy dominated the picture in London during the last years of the 80’s and Royal College of Art was no exception. This movement and the prominent changes in the College were disturbing for the artist. Getting his M.A. degree from the Royal College of Art meant overcoming major obstacles in his career: “My work developed more after leaving the Royal College. I think the reason for this was that I was a bit nervous to express myself at the college. At that time the college was going through a lot of internal changes. There was a new governing body at the college and a lot of the structures for teaching were being replaced or got rid of, which made the environment a very intimidating place to work in, so all I wanted to do was keep my head down and get through with an M.A. degree at the end. A lot of my experiences (working along side Paolozzi, and other very talented students) and influences were bottled up inside me, and when I left I was free to let it all out.”

Keeney describes London and the impact of this city on his work as “I think that living in England makes you see the world much clearer. It is a country that doesn’t force religion down your throat and encourages you to think for yourself. It’s not easy thinking for yourself, I’m still working on it.”

During the years at the Royal College, his teacher Eduardo Paolozzi has contributed immensely to Keeney’s artistic maturation. Working in the same environment with many talented ceramic artists has been an invaluable experience for the artist. Anthony Caro, Francis Bacon, Alberto Giacometti, Henry Moor, David Smith have all contributed to the development of Keeney’s works.

Keeney decided to stay in London after leaving the College. His collection of experiences and influences enables him to produce works through which he can freely express himself. This way he gets to know himself better and to decide what he wants. This is the period which he lays the foundations of his professional art career.

Keeney’s early pieces displayed astute observation. The first busts and torsos showed a virtuoso use of texture to describe flesh and clothing in a super-realist manner. These forms dressed in jumpers, jackets and leather belts are sensitively modelled with a fine tuned attention to detail then metamorphosed into groups.

As the recession of the late Eighties took over, commissions for portraits dried up. Keeney

started to explore new frontiers, looking for new ways of working and developing a free approach to modelling. He left the method of using photographic images, and starts to use his imagination as the starting point. Three-dimensionality, strict control on fine details and photographic reality fade, two-dimensional, less detailed figures dominate. The artist makes more use of textures and improvisational lines. In a way, the possibilities of clay replace the details. His heads became flattened, losing their three-dimensional form, becoming half-drawing, half-sculpture. Features were integrated into the piece, and a mix of emotions was developed through surface, clay, line and colour. Calling on past images and experiences, Keeney produced vibrant portraits of Everyman. Building them from press moulds, and then slurring over the surface with soft clay, he created rich textural surfaces reminiscent of encrusted earth, redefined again and again by drawing directly through the slips “Gregory, (1999)”.

Keeney starts to play with human proportions and through distortions, he starts to give signals of a cubist approach. He uses plaster moulds for bust and portrait works. Thick layers of underglazes, rich textures as well as fine picturesque lines are notable. (Figures 9,10,11)

Figure 9,10,11: Christy Keeney's ceramic busts h=53cm,1995, h=40cm 1999, h=37cm 1999. (Gregory, Ian: "Real People" Ceramic Review 178, p:16-17, U.K., 1999)

In time, Keeney's works become well-known to a group of art buyers, who are particularly interested in his figurative works and portrait sculptures. He participates in exhibitions in various galleries, opens personal exhibitions, and is accepted in prominent art associations and events. Five of the artist's figurative busts make their way into Sir Eduardo Paolozzi's personal collection in 1986. HRH Prince of Wales acquires one of his works in 1988 and Rt. Hon John Butcher bought a bust form in 1993. Twelve figures are included in the collection of the Journal of Ireland in 1997 (<http://christykeeney.co.uk/christy-keeney-exhibitions/>).

The new millennium sees the merging of Keeney's observations, experiences and previous works in cubist forms and compositions. Cubism in Keeney's work is no coincidence. "I think my first inspiration came when I was about 14 when I visited the Municipal Art gallery in Dublin. I think it was the first time I had stepped inside an art gallery. One of the pieces I saw and the only one I remember to this day, was a sculpture of a sliced up cello by the French-

born American artist, Armand. His work was very influenced by “Dada”. I think to me this was sculpture.” the artist explains.

For Keeney, cubism is an approach that integrates sculpture and painting. The 360-degree perception of objects makes the approach extremely appealing for the artist. He describes his cubist works at the time as follows: “The themes which have developed since then are to do with people and the tools of our trade. With the musician series, the instrument, i.e. violin, guitar etc. becomes an extension of the individual’s character. In “Horse and Rider”, the horse becomes an extension of the rider character. The objects, animals, or people which we interact with, in turn, make us who we are.” (Figures 12,13,14,15)

Figure 12,13,14,15: Examples of Christy Keeney’s figurative works during the 2000’s. (The artist’s personal photograph archive)(<http://www.lavitgallery.com/page67.htm>)

Keeney precisely recalls the beginning of his interest in cubism: “I visited a retrospective exhibition of Picasso, at the Tate gallery, in the early 80’s when I was at college, and many of my influences came from seeing that work. Especially a collection of small card-board cut out and folded, figurative sculptures. These simple two dimensional pieces opened a world of possibilities on how I would approach. The idea of using 2-dimension material in a 3-dimensiona way was really appealing.” (<http://christykeeney.co.uk/christy-keeney-biography>)

One of Keeney major influences is the way Eduardo Paolozzi builds his sculptures. Paolozzi works in collages. He breaks his finished work into pieces and unites them again. This way, an entirely new and different form is created. Keeney employs this method in his own works. The compositions embody his wisdom and command of the clay. Releasing the spirit of the subject into his material, the dialogue begins. Working with crank clay, he first rolls it flat before building the sculpture up piece by piece; to hold the structure erect sections are often dried before adding additional features. Surface texture is minimal while some areas are embellished with imprinted lace and other found objects. Colouring is flat, achieved with ceramic underglaze colour over white earthenware slip. A primary application of oxides gives overall depth, enhancing both vivid and faded colouring, especially engraved lettering and other indentations. Overall matt tones and drawn facial features express the humility of the portrayed character. He shows his versatile use of clay, from the more intricate compositions built from many cut

shapes to the head studies made from one simple piece. Colour applied with a brush is either free and random, blocked or monotone; all add their own interest to complement the finished work. His work has progressed from the battered attention to surface detail of his earlier work to the more refined appearance of their now even finish, reflecting, perhaps, a calmer state of mind “Gosset, (2007)”

The resulting compositions comprise of everyday human figures, objects and utensils of daily life, musicians, and sometimes plants or animals like bulls or horses. Bulls and horses symbolize masculinity and testosterone. The commonly encountered violin is a reflection of music and his violin, which have accompanied him through his life. Vivid colours explode among the matt colours he uses. He doesn't use glazes, matt and natural underglazes colour his works. The figures have neutral expressions. Drawn lines give volume to the layers of planes. Geometric traces in the face and chest are seem like references to “Michelange's David” and “Invention” by the great master Eduardo Paolozzi. (Figures 16,17,18,19)

Figure 16,17: Christy Keeney's ceramic portraits. (<http://www.lavitgallery.com/page67.htm>)

Figure 18,19: “Michelange's David” and “Invention” by Eduardo Paolozzi (<http://www.johncoulthart.com/feuilleton/sculptural-collage-eduardo-paolozzi>)

Keeney mentions using a blended, fine grog clay that is quite resistant to cracking. He applies a white underglaze that matures at a low temperature. He finishes with coloured underglazes, oxides and paints. He doesn't use glazes. He fires his works at different temperatures.

When you ask the artist about his inspirations, he explains: “My inspiration comes from people I see or experiences I've had. Usually insignificant observations spark something in my head. When I'm working on my car I'll look at my distributor cap and it will give me ideas for my next figure. I try to find a form that I like and then incorporate the figure into it “Gosset, (2010)”.

CONCLUSION

After having a respectable place in London's and England's artistic milieu, Keeney has recently decided to return to his hometown, Ireland, to continue his artistic and family life there. Though he maintains contact with many of the galleries in England and remains a sought-after artist, he has chosen to live in a calm and safe environment, away from the metropolitan life.

Lodged in a house close to the sea shore, Keeney continues to work and practice ceramic, painting and music. Keeney's artistic career follows a continuum, starting in Ireland, continuing in London and currently back in Ireland. Cubic ceramic works make up a significant part of his portfolio. The artist has created a novel form of expression through his cubic figurative pieces. His works represent a unique approach to cubism and ceramics in the contemporary art milieu.

REFERENCES

- Ana Britanica*, (1994). *Ana Yayıncılık A.Ş. Encyclopedia Britannica Inc.*, İstanbul: 4. Basım, Cilt: 20, sf:178.
- Elgün**, Tülay (2001). "Modernizm ve Bilimle Barışık Bir Sanat: Kübizm", *Türkiye'de Sanat Plastik Sanatlar Dergisi*, sayı: 41, sf:52, İstanbul.
- Gosset**, Sarah (2007). "Sublime Sculptures an Essence of the Past", *Ceramics: Art and Perception*, Issue: 68, USA.
- Gosset**, Sarah (2010). "Bringing it All Back Home". *Ceramic Review* 244, U.K.
- Keeney**, Christy, *Ceramic Sculptor*, 2011, <http://christykeeney.co.uk/christy-keeney-exhibitions> (access date 04th September 2011)
- Gregory**, Ian (1999). "Real People", *Ceramic Review*, Issue: 178, U.K.
- Lavit Gallery*, *Lavit gallery Art Collection*, 2008, <http://www.lavitgallery.com/page67.htm> (access date 04th September 2011)
- The Minimalist*, *Artpropelled*, 2010, <http://artpropelled.tumblr.com/post/2388156175/the-artist-by-christy-keeney> (access date 04th September 2011)
- The Oakwood Gallery*, *Oakwoodceramics*, 2010, <http://www.oakwoodceramics.co.uk/Cat-Keeny1.htm> (access date 04th September 2011)